

22. seja Odbora za okolje prostor, komunalno in promet, dne 1.2.2022

POVZETEK RAZPRAVE Z IZPOSTAVLJENIMI VPRAŠANJI PRI TOČKI "PREDLOG POSLOVNEGA PLANA KOMUNALE NOVO MESTO D.O.O. ZA LETO 2022" IN ODGOVORI KOMUNALE NOVO MESTO, D.O.O.

V razpravi so sodelovali člani odbora, ki so izpostavili naslednja stališča, vprašanja in pobude:
1. V dokumentu sta na začetku kot vodilo delovanja družbe omenjena "poslanstvo" = izvajanje kakovostnih in zanesljivih komunalnih storitev za vse uporabnike in "vrednote" = družbena in okoljska odgovornost; stališče člana odbora, da nadaljnja razprava in izpostavljene dileme ne potrjujejo upoštevanje omenjenega poslanstva in vrednot Komunale Novo mesto.

2. **Vodne izgube:** v poslovnem planu so za področje vodooskrbe našteje aktivnosti, med katerimi je tudi nov vodni vir za potrebe MO NM; mnenje, da je vodnih zalog dovolj, še posebej, če bi se več naredilo iz naslova vodnih izgub, glede na procent vodnih izgub (2020 - 24%, 2021 - 24,5%); vedno je bil izgovor, da se izvajajo hidravlične izboljšave, letos pa se pričakuje gibanje okoli 24%; kljub temu, da bodo hidravlične izboljšave zaključene; dejstvo je, da je vodnih izgub bistveno preveč, predvsem glede na vložena sredstva za hidravlične izboljšave; v dokumentu se navaja, da v aktivnostih delovanja družbe nadgradnja sistema vodovodnega omrežja z ustreznimi meritvami, z namenom učinkovitega odkrivanja napak in posledično zniževanje vodnih izgub - v tej definiciji se vsebina ne ujema; Interreg Central Europe na temo vodnih izgub predstavlja lestvico, na kateri je od 28-ih držav Slovenija na 20. mestu; dobra praksa je primer Danske, kjer so 14% izgub vodnih virov v manj kot desetih letih znižali na 6%; aktivnosti nadzora vodnih izgub je potrebno sproti popravljati; zaskrbljujoče je, da se vsak 4. liter vode izgubi, kljub tolikšnim vlaganjem v hidravlične izboljšave; apel občini in Komunalni za revizijo podjetja, poslovno in kadrovske.

Odgovor: iskanje novega vodnega vira je namenjeno dolgoročnemu stabilnemu zagotavljanju oskrbe s pitno vodo v občini in ni povezano v vodnimi izgubami. Dejstvo je da se izdatnost vodnih virov zmanjšuje, poraba pa povečuje in da bo potrebno za varnost oskrbe vključiti dodatne vodne vire oz. količine. Omenjene vodne izgube 24% so na ravni celotnega podjetja, na višino pa močno vpliva vodna bilanca občine ŽBK, ki ima kljub končanju projekta Suhokranjskega vodovoda še veliko okvar na sekundarnih vodih, ki jih bo potrebno obnoviti. Vodne izgube v MO NM so v letu 2021 znašale 20,96 % v letu 2020 pa 20,87 %, v primerjalni analizi Inštituta za javne službe je bilo ugotovljeno, da so povprečne vodne izgube v letu 2020 znašale 24,8 %. V letu 2021 je bilo na celotnem območju upravljanja (8 občin) odkritih in sanirani 352 vodovodnih okvar od tega 170 v MO Novo mesto. Pri primerjanju z ostalimi državami je potrebno upoštevati več dejavnikov: znesek vlaganja v vodovodno omrežje, ceno vode,....

3. **Vzdrževanje javnega hidrantnega omrežja:** Uredba o oskrbi s pitno vodo določa redno vzdrževanje javnega hidrantnega omrežja v okviru obvezne občinske GJS; za MO NM je planiranih 30.000 eur za vzdrževanje le-teh, čeprav je ta odbor že pred časom opozarjal, da je za ta namen potrebno zagotoviti vsaj 50.000 eur; v dokumentu ni predvideno, koliko ima Komunala predvidenih sredstev za namen učinkovitega odkrivanja napak na hidrantnem omrežju; verjetno bo potrebno vložiti nekaj več sredstev za ta namen, da bo sistem lahko nemoteno deloval; člani odbora že nekaj let opozarjajo na to problematiko, katera se je potrdila tudi ob pregledu s strani gasilcev, ki so pregledali 95% hidrantov in ugotovili, da jih od 20% - 30% ne deluje; to pomeni za Novo mesto ($1864H \cdot 0.25\% = 466H$) = 500.000 eur; ne sme pa se spregledati, da Pravilnik o preizkušanju hidrantnih omrežij v 20. členu določa izvajanje rednega tehničnega nadzora hidrantnih omrežij 1x letno, o čemer se vodi tudi dokumentacija, ki se jo hrani; zaprosilo za seznanitev s poročilom o pregledih hidrantov za zadnji pet let, katero se posreduje članom Odbora za okolje, prostor, komunalno in promet; okvirni izračun pokaže, da pride za en pregled hidranta 15 - 16 eur in glede na število hidrantov, ki se omenjajo v tem dokumentu, je končni znesek $1864H \cdot 16 \text{ eur} = 29.824 \text{ eur}$ stroška samo za kontrolo brez nujnih menjav; nikjer v dokumentu ni omenjeno, kako bo Komunala reševala menjavo dotrajanih

hidrantov, s tem da je potrebno upoštevati določene prioritete, kot so zdravstveni dom, bolnica šole, večstanovanjski objekti, ipd.; vprašanje, koliko teh pregledov je bilo realiziranih.

Odgovor: Hidranti niso namenjeni izvajanju oskrbe prebivalcev s pitno vodo pač pa so infrastruktura širšega družbenega pomena zato sredstva za vzdrževanje hidrantnega omrežja zagotavlja MO NM. V letu 2022 je za vzdrževanje namenjenih 50.000 EUR sredstev. Komunala je izdelala orodje za pregled hidrantov, ki jih izvajajo gasilska društva. Na ta način se društva seznanijo s stanjem hidrantne infrastrukture na svojem območju, MO pa pridobi informacije o stanju, kar je osnova za planiranje potrebnih sredstev. Komunala za skladno z Uredbo skrbi za vzdrževanje omrežja. Pregled s strani gasilcev je bil v večini opravljen, Komunala pa bo do konca tega meseca (februarja) pripravila seznam potrebnih zamenjav, ki ga bo posredovala na MO.

4. Čiščenje odpadnih vod: vsebina plana v dokumentu na tem področju se kopira že šest let; vprašanje vodstvu Komunale, ali se te problematike zaveda, upošteva vrednot in poslanstva podjetja, kot omenjeno na začetku; ISO 14001 je na tem področju zelo jasen; ali so vzeti vzorci, ki so sicer v mejah normale, res odraz resničnega stanja teh vod;

Odgovor: Na čistilnih napravah se redno opravljajo analize oziroma obratovalni monitoring v skladu z zakonodajo. Frekvenco meritev, nabor parametrov, metodologijo vzorčenja, merjenja in analiziranja vzorcev poteka v skladu s Pravilnikom o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih voda (Ur.l. RS, 94/15 in 98/15). Monitoring opravlja pooblaščen akreditiran laboratorij, s katerim je sklenjena pogodba. Poleg teh meritev se izvajajo še interne meritve v lastnem laboratoriju za vodenje tehnologije čiščenja.

zaprošilo za obrazložitev, zakaj se odvečno blato, v katerem se je leta 2016 ugotovila prisotnost težkih kovin, ne da ponovno v analizo in ugotovi izvor težkih kovin, glede na to, da zakonodaja prepoveduje izpust težkih kovin v odpadno vodo; za sušenje omenjenega blata se porabi veliko energije in za njegov odvoz drago plačuje; ta odpadek bi lahko prekvalificirali v gnojilo in bi tako lahko zaslužili in ne plačevali, kar nakazuje na neodgovorno ravnanje Komunale; z rešitvijo tega problema bi bile položnice občanov občutno nižje;

Odgovor: odvečno blato iz čistilnih naprav je stranski produkt procesa čiščenja, brez tega pač ne gre. Analize odvečnega blata iz čistilnih naprav so bile v preteklosti že opravljene, ravno pred kratkim je bila naročena tudi nova. Žal je zakonodaja v Sloveniji zelo rigorozna in poskusi za realizacijo omenjenega predloga so že bili, a so žal neizvedljivi. Po veljavni uredbi se blato, ki zaradi svoje strukture in vsebnosti težkih kovin spada v II. kategorijo, in s tem dobi status odpadka, ne more postati surovina. Vsebnost živega srebra v odpadni vodi in posledično odvečnega blata se ni ugotovila v letu 2016, ampak je prisotno že od nekdaj in je posledica lastnosti oziroma sestave tal na področju dolenjske, kot je na primer na področju štajerske problem kadmij.

Na MOP-u je bilo na to tematiko že več sestankov, zadnji v mesecu septembru tudi s prisotnostjo župana g. Macedonija, bili so tudi pozivi k spremembi zakonodaje. To ni problem le podjetja Komunala Novo mesto, ampak je to vseslovenski problem, ki pa se je končno pričel tudi reševati na državnem nivoju s postavitvijo monosežigalnic. Zelo resno so k realizaciji pristopili v Velenju in Ljubljani, MO Novo mesto pa je bila tudi od obeh pozvana, da se izjasni glede možnosti soudeležbe.

S trditvijo, da se deluje neodgovorno se ne moremo strinjati, trenutne razmere na trgu kažejo, da zaradi sušilnice blata na CČN Novo mesto plačujemo bistveno nižje stroške za ravnanje z blatom, saj je cena posušenega blata, ki ga imamo na letnem nivoju približno 550 ton, 120,90 EUR/t, če pa blata nebi sušili, temveč bi ga zgolj dehidrirali, pa bi po ceni 189,50 EUR/t oddali približno 2.700 ton dehidriranega blata. Prihranek je izredno velik, žal pa strošek ni zanemarljiv. opozorilo, da odpadna voda teče tudi po površinah najboljših kmetijskih zemljišč zaradi neurejenega stanja sistema; potrebna je sanacija ponikovalnic;

Odgovor: vsi objekti, ki so potrebni prenove, rekonstrukcije ali popravil so navedeni v priloženih tabelah o potrebnih investicijskih vlaganjih. Z občinami prioritete obnov določamo sproti, skladno z razpoložljivimi finančnimi sredstvi iz proračuna. Natančen obseg potrebnih del se pripravi v času izdelave projektne dokumentacije.

opozorilo pri izgradnji bazenskega kompleksa v Češči vasi, kjer bo potrebno sistem odpadnih vod razširiti; za večino čistilnih naprav bi morali že sedaj planirati odkup potrebnih zemljišč zaradi povečanih zmogljivosti čistilnih naprav in za potrebe na novo zgrajenih čistilnih naprav
Odgovor: Iz bazenskega kompleksa se bodo na ČN Prečna odvajale zgolj fekalne vode iz sanitarij, na kar smo upravljavec dotičnega objekta tudi opozorili pri izdaji projektnih pogojev in mnenj. Sicer pa področje odvajanja in čiščenja odpadnih vod podrobno ureja za ta namen pripravljena projektna dokumentacija.

5. Neskladja pri vzorčenju pitne vode: v dokumentu je razvidno, da so se neskladja pojavila v 4%; voda, ki priteče iz vodovodnega omrežja, je sicer kemično neoporečna, vzrok neustreznosti v tem procentu pa je mikrobiološkega izvora ter povišana motnost; komentar članov odbora je, da glede na dosedanja vložena sredstva do teh tveganj ne bi smelo prihajati, ker so za posameznike z alergijami ta tveganja zelo nevarna.

Odgovor: Res je bilo 4 % neustreznih vzorcev na vseh 19 vodovodnih sistemih. Če se osredotočimo na MO Novo mesto je bilo v letu 2020 odvzetih 368 vzorcev od katerih je bilo 5 neustreznih kar predstavlja 1,36 % delež. Od teh je bila v enem povišana motnost (vodni vir Brusnice) 4 vzorci, ki so bili odvzeti na hišnem vodovodnem omrežju pa so bili mikro-biološko neustrezni (vzrok zastajanje vode v internem omrežju).

6. Vzdrževanje kanalizacijskega omrežja: v dokumentu je ponovno omenjeno, da bo v mesecu marcu 2022 izdelano poročilo o delovanju komunalnih čistilnih naprav, nastajanju odpadkov, delovanju malih in hišnih čistilnih naprav, izvajanju gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja odpadnih voda; član odbora je o pripravi omenjenega dokumenta povpraševal že pred dvema letoma.

Odgovor: ob pripravi plana nismo bili pozorni in te naloge nismo zapisali tako kot je sicer mišljena. Poročilo o delovanju komunalnih čistilnih naprav je pravzaprav monitoring odpadnih voda, s katerim se dokazuje ustreznost delovanja s predpisi. Tu je bilo mišljeno, da se pripravi popis vseh objektov, ki so potrebni prenove, rekonstrukcije ali popravil, in ti objekti so navedeni v priloženih tabelah o potrebnih investicijskih vlaganjih. Z občinami prioritete obnov določamo sproti, skladno z razpoložljivimi finančnimi sredstvi iz proračuna. Popis je narejen tako, da so zabeležene ključne pomanjkljivosti, ki vplivajo na delovanje naprave, natančen popis in obseg potrebnih del pa se pripravi v času izdelave projektne dokumentacije.

7. Namestitev sončnih elektrarn na vseh objektih Komunale Novo mesto (upravna stavba, ČN, reciklažni center in ostali obstoječi objekti).

Odgovor: v podjetju potekajo razgovori za pripravo ekonomskih analiz, tipskih projektov in možnosti sofinanciranja, kateri bi bili osnova za izračun koristnosti ter v nadaljevanju namestitev sončnih elektrarn.

8. Analiza SWOT analiz: prav bi bilo, da se pojasni, ali so bile priložnosti realizirane in zakaj ne, ali so za nevarnosti v primeru nastanka le-teh pripravljene rešitve, ali so slabosti odpravljene ter ali so prednosti izkoriščene.

Odgovor: namen SWOT analize je prepoznati okvir odločanja za organizacijo, štiri kategorije opisujejo pozitiven/negativen notranji/zunanji vidik odločanja. Realizacija omenjenih kategorij pa je razvidna v letnem poročilu podjetja.

9. Opozorilo na nevarnost kibernetских tveganj in izdelava varnostnega načrta ob morebitnem takem dogodku.

10. Covid dodatki: v letu 2020 so prihodki iz naslova covid 191.000 eur; po kakšnem ključu so bila sredstva porabljena?

Odgovor: pojasnilo prihodkov je bilo podano že v letnem poročilu Komunale za leto 2020. Ne gre za Covid dodatke, ampak za državno pomoč v razmerah epidemije Covid –prispevki delodajalca na plače, nadomestil karanten, bolniških odsotnosti zaposlenih, varstva otrok zaradi šolanja na daljavo.....Komunala NM je JP in kot tako ni upravičeno do nikakršnih dodatkov Covid (ki veljajo le za javne uslužbenke).

11. Poraba sredstev za uspešnost v višini 5% oz. 181.454 eur: mnenje člana odbora, da glede na učinkovitost podjetja do teh sredstev zaposleni niso opravičeni; to bremeni položnice občanov; zaprosilo za pojasnilo, do kakšnih dodatkov in nagrad so zaposleni na Komunali Novo mesto upravičeni in pod kakšnimi pogoji; zaprosilo za pojasnilo, ali so v podjetju odpravljene anomalije z dodatki do minimalne plače. **Odgovor:** sredstva za uspešnost so omejena v višini 5 % na priporočilo NS, omenjeni znesek je letni, bruto I, za 150 zaposlenih. Gre za variabilni del plače v skladu s kolektivno pogodbo. Komunala zaposlenim doplačuje znesek do minimalne plače skladno z veljavno zakonodajo.

12. Trženje počitniškega apartmaja v Bohinjski Bistrici: kakšna je donosnost in strošek ter s katerimi sredstvi se bo apartma obnavljal; predlog za razmislek o prodaji le-tega, ker so trenutno odlični pogoji za to. **Odgovor:** gre za apartma, ki je na voljo za letovanje zaposlenih. Gre za last Komunale NM, v primeru, da se bo obnovil, se bodo za to namenila sredstva iz amortizacije omenjene nepremičnine.